

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	26 september 2023	13 september 2023

Onderwerp

Subsidieverlening bedrijfsverplaatsing agrariër te Nieuwkoop naar buiten de EU

Advies

1. Te verlenen onder toepassing van artikel 39 van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 de projectsubsidie 2023 van maximaal € 110.612,00 aan [] te Nieuwkoop voor het project Bedrijfsverplaatsing [] waarbij het meer gevraagde bedrag van € 196.670,00 geweigerd wordt op grond van niet subsidiabel zijn van een deel van de kosten;
2. Te betalen een voorschot van € 88.490,00 (80%) in 1 termijn aan [] te Nieuwkoop voor het project Bedrijfsverplaatsing [];
3. Vast te stellen de brief waarmee aan [] te Nieuwkoop het besluit meegedeeld worden over de subsidieaanvraag voor de projectsubsidie 2023 voor het project Bedrijfsverplaatsing []
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting van het besluit tot subsidieverlening aan [] [] te Nieuwkoop over de subsidieaanvraag Bedrijfsverplaatsing []

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- In de publiekssamenvatting Canada niet te vermelden maar dit te wijzigen in verhuizing buiten de EU;
- Ten aanzien van de publiekssamenvatting en de overige stukken een AVG-check te doen of van [] [] kan blijven staan en dit indien nodig aan te passen.

Bijlagen

- Subsidieverlening bedrijfsverplaatsing [] te Nieuwkoop

1 Toelichting voor het College

Vanwege onder meer de grote stikstofoverbelasting op het Natura 2000-gebied de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en de hoge CO2-emissies door daling van de veenbodem is de provincie samen met de provincie Utrecht, drie gemeenten (ondertussen vier), drie waterschappen, LTO en agrariërs, Natuurmonumenten en andere maatschappelijke partijen in 2020 aan de slag gegaan met de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof en Bodemdaling Nieuwkoopse Plassen e.o. (hierna: GGA Nieuwkoop). Het doel van de GGA Nieuwkoop is tot een aanpak van deze en hiermee samenhangende opgaven zoals waterkwaliteit en -kwantiteit te komen, waardoor er een duurzaam evenwicht ontstaat tussen natuur, landbouw en recreatie. Dit onder het motto “vitale natuur + vitale landbouw = vitaal gebied”.

Via nog te starten polderprocessen zal er worden gewerkt aan het een perspectief voor het gebied waarbinnen de opgaven zullen worden gerealiseerd. Met grondeigenaren, gebruikers, bewoners en gemeenten zullen de maatregelen in beeld worden gebracht die hiervoor nodig zijn. Daarmee wordt voorsnog geen stikstofreductie bereikt. En hoewel het streven is om de landbouw zoveel mogelijk in het gebied te behouden als voedselleverancier, drager van de lokale economie en beheerder van het landschap, is ook duidelijk dat met name in en rondom het Natura 2000-gebied de huidige vorm van landbouw tegen beperkingen gaat aanlopen. Dit betekent dat bedrijven die zoveel mogelijk door willen in hun huidige – gemoderniseerde -vorm nu al kunnen kijken naar andere locaties waar zij in mindere mate met restricties worden geconfronteerd. Nu al kiezen voor verplaatsing van een bedrijf heeft tevens als voordeel dat de stikstofdepositie op de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck direct wordt gereduceerd. Daarom koopt de provincie al bedrijven aan, indien mogelijk.

Het bedrijf van aanvrager is gevestigd binnen de begrenzing van het N2000-gebied. Voortzetting van het bedrijf op de huidige wijze op deze locatie is gelet op de opgaven en wat dit vraagt, zeer ingewikkeld. Omdat binnen N2000 de realisatie van de instandhoudingsdoelen voorop staat en het de voorkeur verdient dat andersoortige activiteiten binnen de begrenzing hieraan te dienste staan, heeft het de voorkeur dat de huidige bedrijfsvoering en het bestaande grondgebruik wordt gewijzigd of beëindigd. Door het bedrijf te verplaatsen draagt aanvrager bij aan een directe vermindering van de stikstofdepositie en aan de realisatie van de instandhoudingsdoelen. Daarom zijn provincie en aanvrager de aan- en verkoop van zijn bedrijf overeengekomen. Aanvrager heeft een bestaand agrarisch bedrijf gekocht in Canada, er is sprake van emigratie.

Om zijn bedrijf te verplaatsen moet aanvrager kosten maken, bestaande uit kosten gemoeid met het verhuizen van de installaties. Aanvrager heeft daarom op 13 juni 2023 een aanvraag voor subsidie op grond van de Subsidieregeling verplaatsing en beëindiging veehouderij Zuid-Holland ingediend. Het gaat om een aanvraag voor een projectsubsidie 2023 ter grootte van € 306.282,00. De aanvraag heeft vanwege de verplaatsing van het bedrijf naar Canada verschillende juridische aandachtspunten. Zie hierover meer onder ‘juridisch kader’.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag:	€ 110.612,00
Programma's :	3. Perspectief op natuurherstel en duurzame landbouw
Financiële risico's:	Er zijn geen financiële risico's De verstrekte subsidie past binnen het nog resterende budget.

Juridisch kader

Subsidieparagraaf 2 'Bedrijfsverplaatsing' is opgesteld overeenkomstig de voorwaarden van artikel 16 'investeringssteun verplaatsing landbouwbedrijfsgebouwen' van de zogenoemde Landbouwvrijstellingsverordening (LVV) van de Europese Commissie. De subsidie is hiermee verenigbaar met de interne markt. Van onderhavige steun moet de Europese Commissie in kennis worden gesteld.

In de subsidieregeling zijn aanvullende subsidievereisten opgenomen. Zo moet om in aanmerking te komen voor een subsidie, sprake zijn van een bedrijfsverplaatsing binnen Nederland. Emigratie werd namelijk bij het opstellen van de regeling niet verwacht van de mogelijke betrokken agrariërs, wel verplaatsing binnen Nederland. De aanvraag zou daarom op grond van de subsidieregeling moeten worden geweigerd. Dit terwijl met de verplaatsing van het bedrijf naar Canada juist wordt voldaan aan de beleidsprestaties Opgave stikstof en Vitale landbouw en daarmee aan de doelen die met de subsidieregeling worden beoogd. Dit geldt temeer in dit geval vanwege de ligging van het bedrijf binnen de begrenzing van het N2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck.

Er is dan ook gezocht naar een mogelijkheid om toch tot subsidieverlening over te gaan.

De hardheidsclausule in de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 (Asv, artikel 39) maakt het mogelijk dat de subsidieaanvraag – deels – kan worden verleend en daarmee uitvoering kan worden gegeven aan de bedoeling van de subsidieregeling en de realisatie van grote provinciale opgaven. Dit artikel maakt afwijking van de regeling mogelijk bij onbillijkheden van overwegende aard. Gelet op het belang van de verplaatsing van het bedrijf voor de stikstofdepositie op de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck wordt voorgesteld gebruik te maken van deze hardheidsclausule.

In dat geval komen, overeenkomstig de voorwaarden van de LVV, alleen subsidiabele kosten in aanmerking van het demonteren, verhuizen en weer opbouwen van bestaande installaties en faciliteiten en daarmee direct verband houdende kosten. Dit betekent dat de andere kosten, zoals genoemd in artikel 2.4 sub a van de subsidieregeling – notariskosten, makelaarskosten, advieskosten – niet subsidiabel blijken te zijn.

Een groot deel van de kosten waarvoor subsidie aangevraagd wordt, moet dan ook geweigerd worden met name omdat de kosten, bijvoorbeeld voor de aankoop in Canada, niet direct een relatie hebben met de aangegeven subsidiabele kosten voor de verplaatsing van het landbouwbedrijfsgebouw.

Gelet hierop stellen wij voor te besluiten tot het verlenen van een projectsubsidie van maximaal € 110.612,00 aan [] te Nieuwkoop voor het project Bedrijfsverplaatsing [] waarbij het meer gevraagde bedrag van € 196.670,00 geweigerd wordt.

Voor het verstrekken van een subsidie is het noodzakelijk dat de aanvrager een onherroepelijke koopovereenkomst is aangegaan met de provincie voor de eigendomsoverdracht van zijn gronden. Ingeval van [] gaat het om de verkoop van 85% van zijn gronden, waarvoor een koopovereenkomst is aangegaan en onherroepelijk is geworden; het woon/bedrijfserf inclusief gebouwen en een klein deel van de landbouwgrond blijft in eigendom van [] De koopovereenkomst is inmiddels getekend zodat voorgesteld wordt om aan [] een voorschot te betalen van 80% ofwel € 88.490,00.

Er is een kans aanwezig dat de emigratie niet doorgaat omdat de agrariër het financieel niet haalbaar vindt. De kans hierop wordt ondertussen gering geacht nu het financieringsvoorbekend in de koopovereenkomst voor de Canadese boerderij is verlopen zonder dat [] dit heeft ingeroepen en de koopovereenkomst over de koop van zijn gronden in Nederland gesloten is.

De subsidieregeling op basis waarvan nu met de hardheidsbepaling uit de Asv subsidie wordt verstrekt, is per 1 juli 2023 vervallen. Juist omdat de regeling inmiddels is vervallen, is op dit moment geen precedentwerking van dit besluit met gebruikmaking van de hardheidsbepaling. Wel vergt toepassing van artikel 39 Asv een besluit in GS – het mag niet via (bestuurlijk) mandaat worden afgedaan. Ook zal het besluit binnen 20 werkdagen moeten worden kennisgegeven (via de daarvoor bekende weg door de interne staatssteunjuristen via BZK) aan de Europese Commissie juist vanwege het feit dat de subsidieregeling is vervallen en deze is gebaseerd op de vorige LVV.

Tot slot wordt erop gewezen dat indien de Europese Commissie of een nationale rechter de subsidie als onrechtmatige steun aanmerkt, het risico dat een procedure bij Europese Commissie of nationale rechter tot gevolg heeft dat deze steun bij [] moet worden teruggevorderd.

2 Voorafgaande besluitvorming

Omdat in eerdere onderhandelingen over de vrijwillige verkoop van een agrarisch bedrijf bleek dat de marktconforme prijs die de provincie hiervoor kan betalen, vaak niet voldoende blijkt voor een agrariër om elders een ander bedrijf over te nemen, hebben GS in juli 2022 de subsidieregeling vastgesteld. Vanwege de grote stikstofreductie-opgave is toen de subsidieregeling opengesteld voor veehouderijen gelegen binnen een afstand van 1 km van de Nieuwkoopse Plassen & De Hack.

3 Proces

De eerste gesprekken met [] zijn gestart in 2021, ten tijde van de openstelling van de Maatregel Gerichte Aankoop 1 (de eerste subsidieregeling van het Rijk waarmee ten behoeve van stikstofreductie bedrijven konden worden opgekocht – beter bekend als MGA 1) van het Rijk. Rond augustus 2022 zijn de onderhandelingen geïntensiveerd omdat er uitzicht kwam op een nieuw bedrijf in Canada, waarvoor [] in mei 2023 een voorlopige koopovereenkomst heeft getekend. Tegelijkertijd heeft [] een concept subsidieaanvraag gedaan ter ambtelijke beoordeling, vooruitlopend op een definitieve aanvraag voor verplaatsingssubsidie. Voor zo ver de provincie daarin inzicht heeft verkregen, zijn er geen ontbindende voorwaarden meer waarvan gebruik kan worden gemaakt in de koopovereenkomst voor het bedrijf in Canada. De vertegenwoordiger van [] geeft echter wel aan dat het verkrijgen van de verplaatsingssubsidie nodig is voor een economisch verantwoorde verhuizing van []

Inmiddels is al overgegaan tot ondertekening van de koop-/verkoopovereenkomst van zijn landbouwgronden in de Meijegraslanden.

4 Participatie en rolneming

In de GGA Nieuwkoop wordt samengewerkt door 2 provincies, 4 gemeenten (Nieuwkoop, Bodegraven-Reeuwijk, Alphen aan den Rijn, Woerden), 3 waterschappen, LTO, Natuurmonumenten en andere maatschappelijke partners. De subsidieregeling geeft mede invulling aan de roep om ondersteuning bij verplaatsing van agrarische bedrijven door deze partijen.

5 Communicatiestrategie

Over de subsidiebeschikking wordt niet gecommuniceerd anders dan richting de begunstigde.